

Tematika

- **Helyreállíthatóság (Failure Recovery) (8. fejezet)**
- **Konkurenciavezérlés (Concurrency control) (9. fejezet)**
- **Tranzakciókezelés (Transaction processing) (10. fejezet)**

Az adatok helyessége

- Azt szeretnénk, hogy az adatok mindig pontosak, helyesek legyenek!

EMP

Name	Age
White	52
Green	3421
Gray	1

Konzisztencia, megszorítások

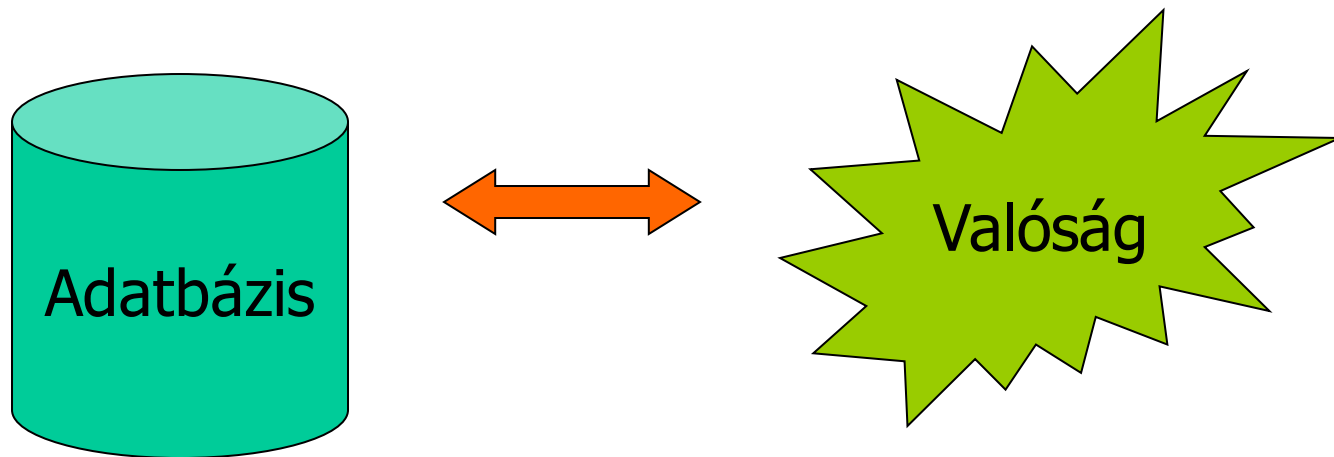
- **Mit jelent a konzisztencia?**
- **Az adatok előre megadott feltételeket, predikátumokat elégítenek ki.**
- **Például:**
 - **X az R reláció kulcsa**
 - **$X \rightarrow Y$ függőség teljesül R-ben**
 - **megengedett értékek korlátozása:**
 - **Domain(X) = {piros, kék, zöld}**
 - **α indexfájl az R reláció X attribútumának érvényes indexe**
 - **Semelyik dolgozó nem keres többet, mint az átlagfizetés kétszerese**

Definíció:

- **Konzisztens állapot:**
kielégíti az összes feltételt (megszorítást)
- **Konzisztens adatbázis:**
konzisztens állapotú adatbázis

A megszorítások hiányossága

Az adatbázis a valóságot próbálja reprezentálni, de minden összefüggést (vagyis a valóság teljes szemantikáját) lehetetlen megadni.

Vegyük észre: Az adatbázis **nem lehet**
állandóan konzisztens!

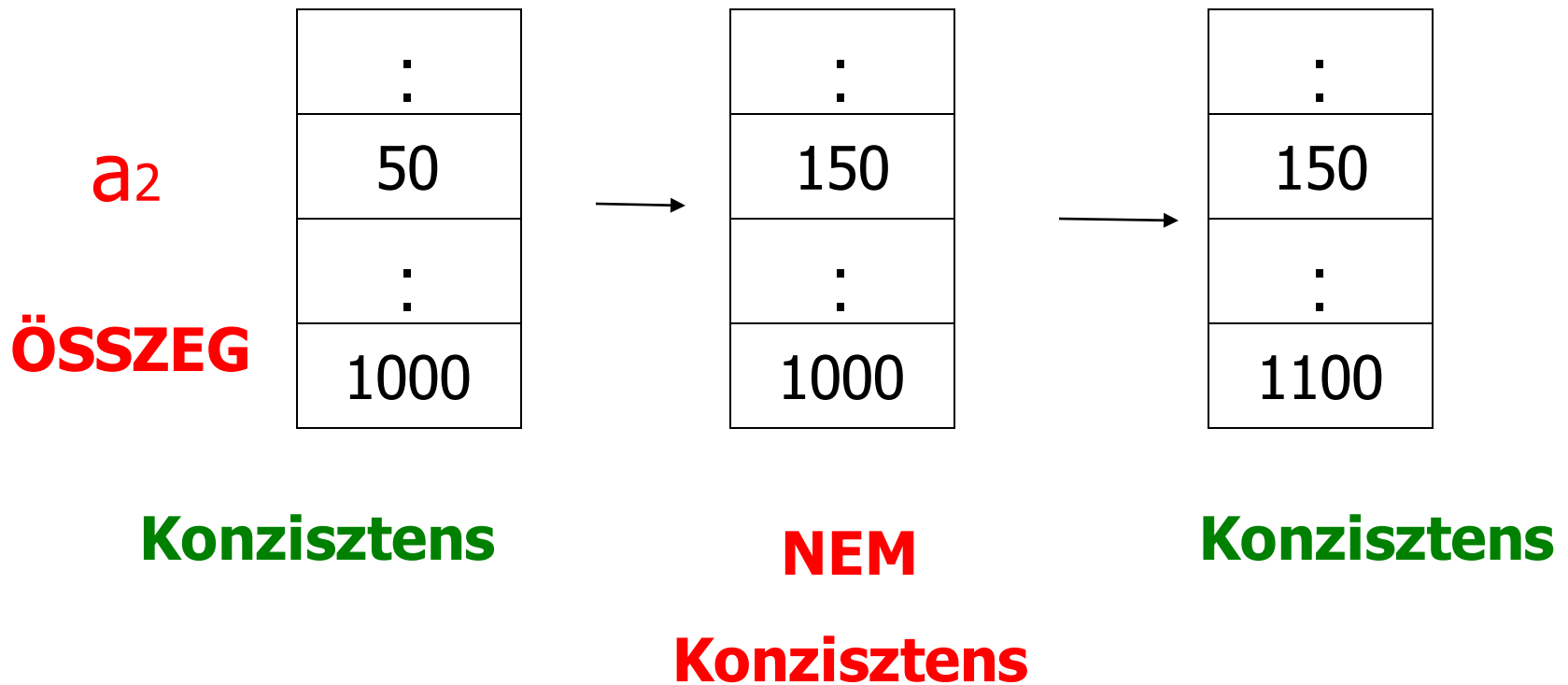
Például:

$$a_1 + a_2 + \dots + a_n = \text{ÖSSZEG} \text{ (megszorítás)}$$

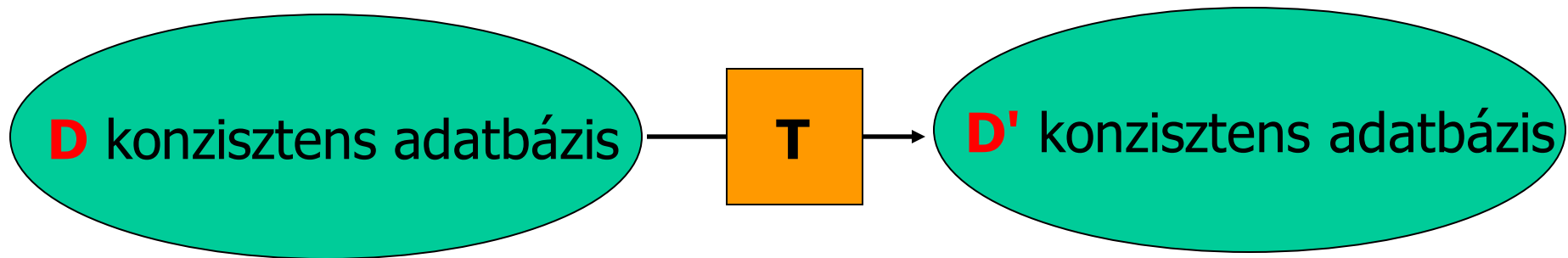
Adjunk 100-at az a_2 -höz:

$$\begin{cases} a_2 \leftarrow a_2 + 100 \\ \text{ÖSSZEG} \leftarrow \text{ÖSSZEG} + 100 \end{cases}$$

A két lépést nem tudjuk egyszerre végrehajtani, így egy pillanatra megsérül a konzisztencia.

TRANZAKCIÓ: **Konzisztenciát megtartó adatkezelő műveletek sorozata**

Ezek után mindig feltesszük:

Ha T tranzakció konzisztens állapotból indul

+ T tranzakció csak egyedül futna le

⇒ T konzisztens állapotban hagyja az adatbázis

A tranzakció

- A *tranzakció* az adatbázis-műveletek végrehajtási egysége, amely DML-beli utasításokból áll, és a következő tulajdonságokkal rendelkezik:
 - A** *Atomiság* (atomicity): a tranzakció „mindent vagy semmit” jellegű végrehajtása (vagy teljesen végrehajtjuk, vagy egyáltalán nem hajtjuk végre).
 - C** *Konzisztencia* (consistency): az a feltétel, hogy a tranzakció megőrizze az adatbázis konzisztenciáját, azaz a tranzakció végrehajtása után is teljesüljenek az adatbázisban előírt konzisztenciamegszorítások (integritási megszorítások), azaz az adatalemekre és a közöttük lévő kapcsolatokra vonatkozó elvárások.
 - I** *Elkülönítés* (isolation): az a tény, hogy minden tranzakciónak látszólag úgy kell lefutnia, mintha ez alatt az idő alatt semmilyen másik tranzakciót sem hajtánánk végre.
 - D** *Tartósság* (durability): az a feltétel, hogy ha egyszer egy tranzakció befejeződött, akkor már soha többé nem veszhet el a tranzakciónak az adatbázison kifejtett hatása.
- Ezek a tranzakció *ACID-tulajdonságai* .

A tranzakció

Megjegyzések:

- **A konzisztenciát mindig adottnak tekintjük.**
- **A másik három tulajdonságot viszont az adatbázis-kezelő rendszernek kell biztosítania, de ettől időnként eltekintünk.**
- **Ha egy ad hoc utasítást adunk az SQL-rendszernek, akkor minden lekérdezés vagy adatbázis-módosító utasítás egy tranzakció.**
- **Amennyiben beágyazott SQL-interfészt használva a programozó készíti el a tranzakciót, akkor egy tranzakcióban több SQL-lekérdezés és -módosítás szerepelhet. A tranzakció ilyenkor általában egy DML-utasítással kezdődik, és egy COMMIT vagy ROLLBACK paranccsal végződik. Ha a tranzakció valamely utasítása egy triggert aktivizál, akkor a trigger is a tranzakció részének tekintendő, akár csak a trigger által kiváltott további triggererek. (A trigger olyan programrész, amely bizonyos események bekövetkeztekor automatikusan lefut.)**

- **Feladat.** Tegyük fel, hogy az adatbázisra vonatkozó konzisztenciamegszorítás: $0 \leq A \leq B$. Állapítsuk meg, hogy a következő tranzakciók megőrzik-e az adatbázis konzisztenciáját!

T1: $A := A + B; B := A + B;$

T2: $B := A + B; A := A + B;$

T3: $A := B + 1; B := A + 1;$

Mitől sérülhet a konzisztencia?

- **Tranzakcióhiba** (hibásan megírt, rosszul ütemezett, félbehagyott tranzakciók.)
- **Adatbázis-kezelési hiba** (az adatbázis-kezelő valamelyik komponense nem, vagy rosszul hajtja végre a feladatát.)
- **Hardverhiba** (elvész egy adat, vagy megváltozik az értéke.)
- **Adatmegosztásból származó hiba**
például:

T1: 10% fizetésemelést ad minden programozónak

T2: minden programozót átnevez rendszerfejlesztőnek

Helyreállítás

- **Első lépés: meghibásodási modell definiálása**
- **Események osztályozása:**

Szabályos esemény: "a felhasználói kézikönyv alapján kezelhető esemény"

Előrelátható, kivételes esemény például:

- rendszerösszeomlás:
- elszáll a memória
- leáll a cpu, újraindítás (reset)

Nem várt, kivételes esemény: **MINDEN MÁSIK!**

Előrelátható, kivételes események

A hibák fajtái

Az adatbázis lekérdezése vagy módosítása során számos dolog hibát okozhat a billentyűzeten történt adatbeviteli hibáktól kezdve az adatbázist tároló lemez elhelyezésére szolgáló helyiségben történő robbanásig.

- Hibás adatbevétel
- Készülékhibák
- Katasztrófális hibák
- Rendszerhibák

Előrelátható, kivételes események

• Hibás adatbevitel:

- **tartalmi hiba:** gyakran nem észrevehető, például a felhasználó elüt egy számot egy telefonszámban.
- **formai hiba:** kihagy egy számjegyet a telefonszámból. SQL-ben típus előírások, kulcsok, megszorítások (**constraint**) definiálásával megakadályozható a hibás adatbevitel.
- **A triggerek** azok a programok, amelyek bizonyos típusú módosítások (például egy relációba történő beszúrás) esetén hajtódnak végre, annak ellenőrzésére, hogy a frissen bevitt adatok megfelelnek-e az adatbázis-tervező által megszabott előírásoknak.

Előrelátható, kivételes események

- **Készülékhibák:**

- **Kis hiba:** A lemezegységek olyan helyi hibái, melyek egy vagy több bit megváltozását okozzák, a lemez szektoraihoz rendelt paritás-ellenőrzéssel megbízhatóan felismerhetők.
- **Nagy hiba:** A lemezegységek jelentős sérülése, elsősorban az író-olvasó fejek katasztrófái, az egész lemez olvashatatlanná válását okozhatják. Az ilyen hibákat általában az alábbi megoldások segítségével kezelik:
 1. RAID
 2. Archiválás
 3. Osztott másolat

Előrelátható, kivételes események

1. A ***RAID-módszerek*** (Redundant Array of Independent Disks) valamelyikének használatával az elveszett lemez tartalma visszatölthető.
2. Az ***archiválás*** használatával az adatbázisról másolatot készítünk valamilyen eszközre (például szalagra vagy optikai lemezre). A mentést rendszeresen kell végezni vagy teljes, vagy növekményes (csak az előző mentés óta történt változásokat archiváljuk) mentést használva. A mentett anyagot az adatbázistól biztonságos távolságban kell tárolnunk.
3. Az adatbázisról fenntarthatunk ***elosztott, on-line másolatokat***. Ebben az esetben biztosítanunk kell a másolatok konzisztenciáját.

Előrelátható, kivételes események

- **Katasztrofális hibák:**

- Ebbe a kategóriába soroljuk azokat a helyzeteket, amikor az adatbázist tartalmazó eszköz **teljesen tönkremegy** robbanás, tűz, vandalizmus vagy akár vírusok következtében.
- A RAID ekkor nem segít, mert az összes lemez és a paritás-ellenőrző lemezeik is egyszerre használhatatlanná válnak.
- A másik két biztonsági megoldás viszont alkalmazható katasztrofális hibák esetén is.

Előrelátható, kivételes események

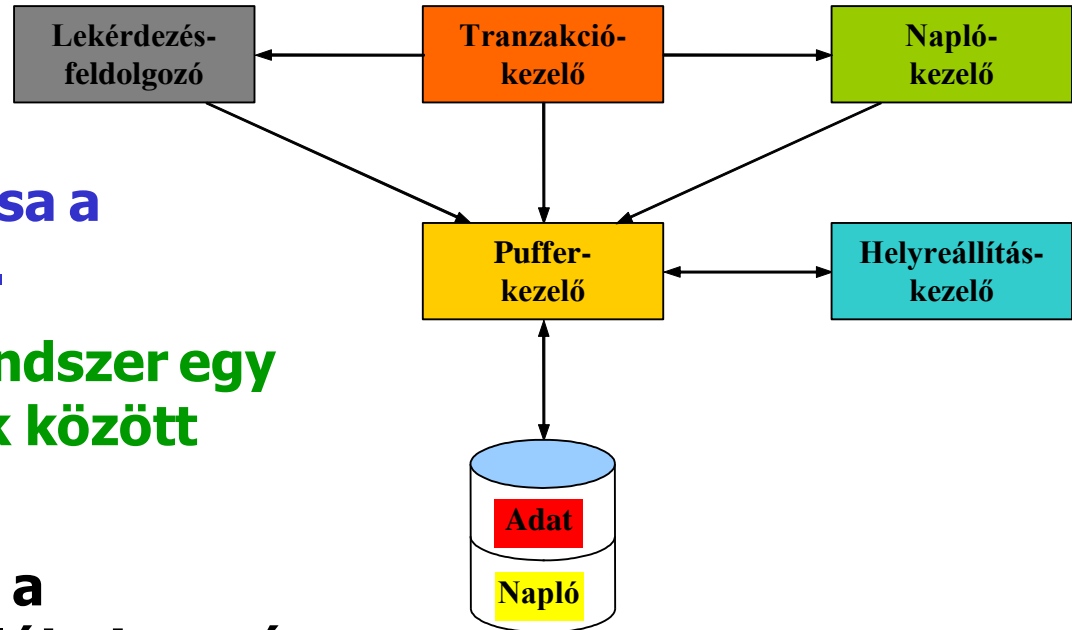
•Rendszerhibák:

- Minden tranzakciónak van *állapota*, mely azt képviseli, hogy mi történt eddig a tranzakcióban. Az állapot tartalmazza a tranzakció kódjában a végrehajtás pillanatnyi helyét és a tranzakció összes lokális változójának értékét.
- A rendszerhibák azok a problémák, melyek a **tranzakció állapotának elvesztését okozzák.**

Előrelátható, kivételes események

- **Tipikus rendszerhibák** az **áramkimaradásból** és a **szoftverhibákból** eredők, hiszen ezek a memória tartalmának felülírásával járhatnak.
- Ha egy rendszerhiba bekövetkezik, onnantól kezdve nem tudjuk, hogy a tranzakció mely részei kerültek már végrehajtásra, beleértve az adatbázis-módosításokat is. A tranzakció ismételt futtatásával nem biztos, hogy a problémát korrigálni tudjuk (például egy mezőnek eggyel való növelése esetén).
- Az ilyen jellegű problémák legfontosabb ellenszere minden adatbázis-változtatás **naplózása egy elkülönült, nem illékony naplófájlban**, lehetővé téve ezzel a visszaállítást, ha az szükséges. Ehhez hibavédett **naplózási mechanizmusra** van szükség.

A naplókezelő és a tranzakciókezelő

A tranzakciók korrekt végrehajtásának biztosítása a tranzakciókezelő feladata.

A tranzakciókezelő részrendszer egy sor feladatot lát el, többek között

- **jelzéseket ad át a naplókezelőnek úgy, hogy a szükséges információ naplóbejegyzés formában a naplóban tárolható legyen;**
- **biztosítja, hogy a párhuzamosan végrehajtott tranzakciók ne zavarhassák egymás működését (ütemezés).**

A naplókezelő és a tranzakciókezelő

A tranzakciókezelő

1. a tranzakció tevékenységeiről **üzeneteket küld a naplókezelőnek,**
2. **üzen a pufferkezelőnek** arra vonatkozóan, hogy a pufferek tartalmát szabad-e vagy kell-e lemezre másolni,
3. és **üzen a lekérdezésfeldolgozónak** arról, hogy a tranzakcióban előírt lekérdezéseket vagy más adatbázis-műveleteket kell végrehajtania.

A naplókezelő és a tranzakciókezelő

A naplókezelő

1. a naplót tartja karban,
2. együtt kell működnie a **pufferkezelővel**, hiszen a naplózandó információ elsődlegesen a memóriapufferekben jelenik meg, és bizonyos időnként a pufferek tartalmát lemezre kell másolni.
3. A napló (adat lévén) a lemezen területet foglal el.
 - Ha baj van, akkor a **helyreállítás-kezelő** aktivizálódik. Megvizsgálja a naplót, és ha szükséges, a naplót használva helyreállítja az adatokat. A lemez elérése most is a pufferkezelőn át történik.

A naplókezelő és a tranzakciókezelő

Azt mindig feltesszük, hogy a háttértár nem sérül, azaz csak a memória, illetve a puffer egy része száll el.

Az ilyen belső társérülés elleni védekezés két részből áll:

1. **Felkészülés a hibára: naplózás**
2. **Hiba után helyreállítás: a napló segítségével egy konzisztens állapot helyreállítása**

Természetesen a naplózás és a hiba utáni helyreállítás összhangban vannak, de van több különböző **naplózási protokoll** (és ennek megfelelő helyreállítás).

Adategység (adatbáziselem)

Feltesszük, hogy az adatbázis adategységekből, elemekből áll.

Az **adatbáziselem** (database element) a fizikai adatbázisban tártolt adatok egyfajta funkcionális egysége, amelynek értékét tranzakciókkal lehet elérni (**kiolvasni**) vagy módosítani (**kiírni**).

Az adatbáziselem lehet:

- **reláció** (vagy OO megfelelője, az osztálykiterjedés),
- **relációsor** (vagy OO megfelelője, az objektum)
- **lemezblokk**
- **lap**

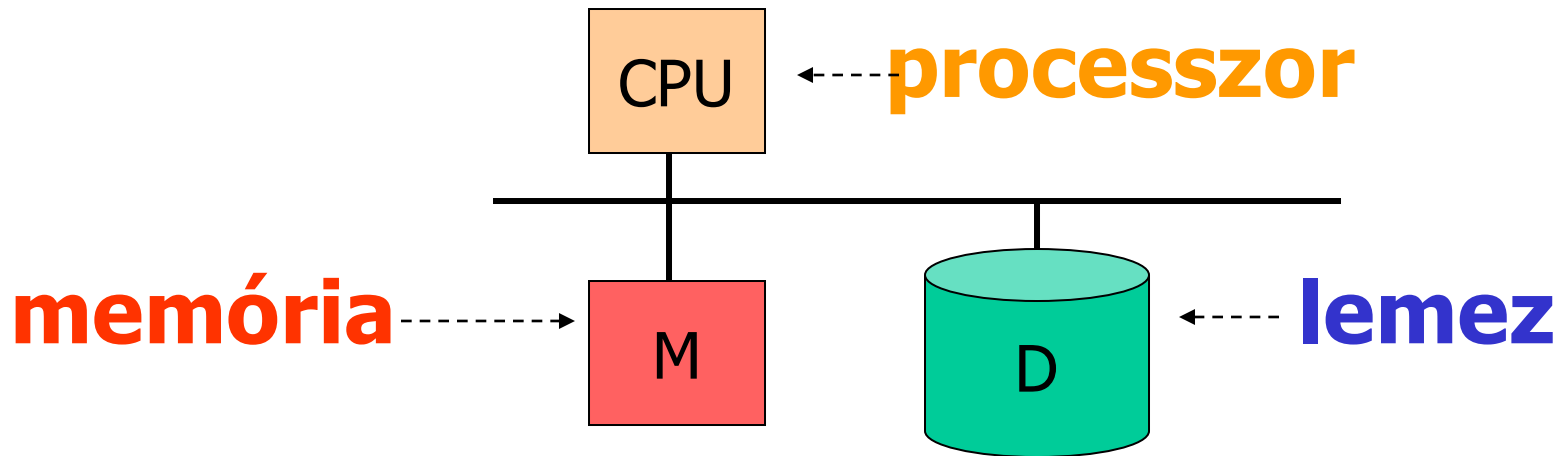
Feltesszük, hogy a lapok és lemezblokkok mérete megegyezik.

Az adatbáziselem mérete

- **FELTEVÉS:** az adatbáziselemek elérnek egy-egy lemezblokkban és így egy-egy pufferben is, azaz **feltételezhetjük, hogy az adatbáziselemek pontosan a blokkok.**
- **Ha az adatbáziselem valójában több blokkot foglalna el, akkor úgy is tekinthetjük, hogy az adatbáziselem minden blokkméretű része önmagában egy adatbáziselem.**
- **A naplózási mechanizmus **atomos**, azaz vagy lemezre írja X összes blokkját, vagy semmit sem ír ki.**
- **A READ és a WRITE műveleteket a tranzakciók használják, az INPUT és OUTPUT műveleteket a pufferkezelő alkalmazza, illetve bizonyos feltételek mellett az OUTPUT műveletet a naplózási rendszer is használja.**

A vizsgált meghibásodási modell

A tranzakció és az adatbázis kölcsönhatásának három fontos helyszíne van:

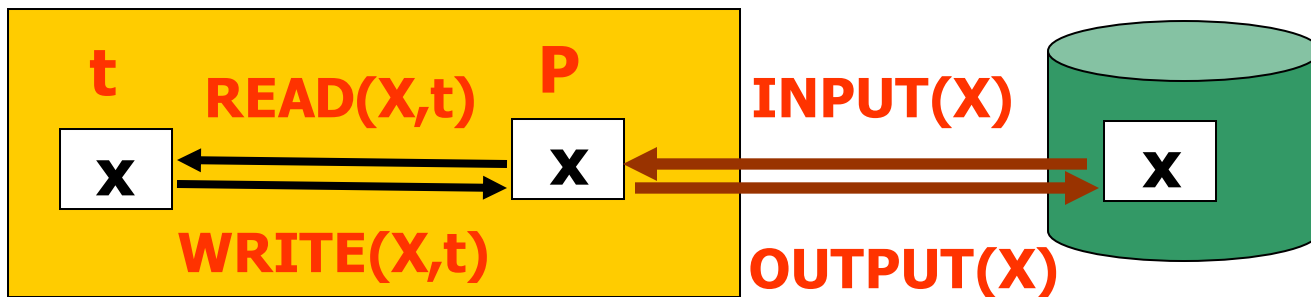
1. az adatbázis elemeit tartalmazó lemezblokkok területe; (D)
2. a pufferkezelő által használt virtuális vagy valós memóriaterület; (M)
3. a tranzakció memóriaterülete. (M)

OLVASÁS:

- Ahhoz, hogy a tranzakció egy **X** adatbáziselemet beolvashasson, azt előbb **memóriapuffer(ek)**be (**P**) kell behozni, ha még nincs ott.
- Ezt követően tudja a puffer(ek) tartalmát a tranzakció a **saját memóriaterületére (t)** beolvasni.

Memória

Lemez

ÍRÁS:

- Az adatbáziselem új értékének kiírása fordított sorrendben történik: az új értéket a tranzakció alakítja ki a **saját memóriaterületén**, majd ez az új érték másolódik át a megfelelő **puffer(ek)**be.
- Fontos, hogy egy tranzakció sohasem módosíthatja egy adatbáziselem értékét közvetlenül a lemezen!

Az adatmozgások alaplőveletei:

1. **INPUT(X):** Az **X** adatbáziselemet tartalmazó lemezblokk másolása a memóriapufferbe.
2. **READ(X,t):** Az **X** adatbáziselem bemásolása a tranzakció **t** lokális változójába. Részletesebben: ha az **X** adatbáziselemet tartalmazó blokk nincs a memóriapufferben, akkor előbb végrehajtódik **INPUT(X)**. Ezután kapja meg a **t** lokális változó **X** értékét.
3. **WRITE(X,t):** A **t** lokális változó tartalma az **X** adatbáziselem memóriapufferbeli tartalmába másolódik. Részletesebben: ha az **X** adatbáziselemet tartalmazó blokk nincs a memóriapufferben, akkor előbb végrehajtódik **INPUT(X)**. Ezután másolódik át a **t** lokális változó értéke a pufferbeli **X**-be.
4. **OUTPUT(X):** Az **X** adatbáziselemet tartalmazó puffer kimásolása lemezre.

Főprobléma: A befejezetlen tranzakciók

Például: Konzisztencia feltétel: $A=B$

$T_1: A \leftarrow A \times 2$

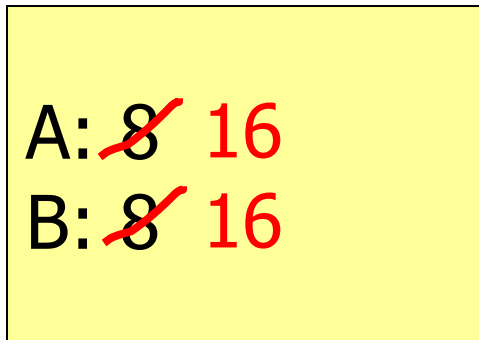
$B \leftarrow B \times 2$

Az értékek változása a memóriában és a lemezen

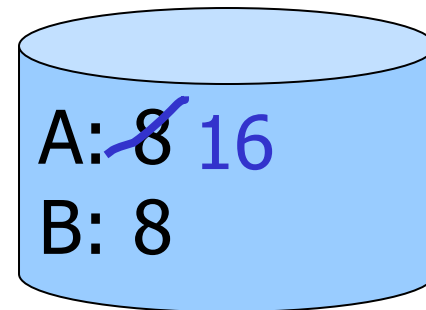
•	<i>Tevékenység</i>	<i>t</i>	<i>M-A</i>	<i>M-B</i>	<i>D-A</i>	<i>D-B</i>
1.	READ (A, t)	8	8		8	8
2.	t := t*2	16	8		8	8
3.	WRITE (A, t)	16	16		8	8
4.	READ (B, t)	8	16	8	8	8
5.	t := t*2	16	16	8	8	8
6.	WRITE (B, t)	16	16	16	8	8
7.	OUTPUT (A)	16	16	16	16	8
8.	OUTPUT (B)	16	16	16	16	16

T₁: Read (A,t); t ← t×2
Write (A,t);
Read (B,t); t ← t×2
Write (B,t);
Output (A);
Output (B);

Rendszerhiba!
Inkonzisztens maradna!

MEMÓRIA

LEMEZ

Naplóbejegyzések

A tranzakciók legfontosabb történéseit írjuk ide, például:

- *Ti kezdődik:* (*Ti*, **START**)
- *Ti írja A-t:* (*Ti*, *A*, régi érték, új érték)
(néha elég csak a régi vagy csak az új érték, a naplózási protokolltól függően)
- *Ti rendben befejeződött:* (*Ti*, **COMMIT**)
- *Ti a normálisnál korábban fejeződött be:* (*Ti*, **ABORT**)

A napló időrendben tartalmazza a történéseket és tipikusan a háttértáron tartjuk, amiről feltesszük, hogy nem sérült meg.

Fontos, hogy a naplóbejegyzéseket mikor írjuk át a pufferből a lemezre (például a naplókezelő kényszeríti ki, hogy COMMIT esetén a változások a lemezen is megtörténtek).

KÉTFÉLE NAPLÓZÁS:

- A katasztrófák hatásának kijavítását követően a **tranzakciók módosításait meg kell őrizni**, az általuk adatbázisba írt új értékeket ismételten ki kell írni. **(HELYREÁLLÍTÓ – REDO)**
- Egyes **tranzakciók hatását viszont vissza kívánjuk vonni**, azaz kérjük az adatbázis visszaállítását olyan állapotba, mintha a tekintett tranzakció nem is működött volna. **(SEMMISSÉGI – UNDO)**
- Harmadik megoldás a kevert stratégia **(UNDO/REDO)**.

Undo naplózás szabályai

- U1. Ha a T tranzakció módosítja az X adatbáziselemet, akkor a $(T, X, \text{régi érték})$ naplóbejegyzést **azelőtt** kell a lemezre írni, mielőtt az X új értékét a lemezre írná a rendszer.
- U2. Ha a tranzakció hibamentesen befejeződött, akkor a **COMMIT** naplóbejegyzést csak **azután** szabad a lemezre írni, ha a tranzakció által módosított összes adatbáziselem már a lemezre íródott, de ezután rögtön.

Undo naplózás esetén a lemezre írás sorrendje

<i>Lépés</i>	<i>Tevékenység</i>	<i>t</i>	<i>M-A</i>	<i>M-B</i>	<i>D-A</i>	<i>D-B</i>	<i>Napló</i>
1)							<T, START>
2)	READ (A, t)	8	8		8	8	
3)	t := t*2	16	8		8	8	
4)	WRITE (A, t)	16	16		8	8	<T, A, 8>
5)	READ (B, t)	8	16	8	8	8	
6)	t := t*2	16	16	8	8	8	
7)	WRITE (B, t)	16	16	16	8	8	<T, B, 8>
8)	FLUSH LOG						
9)	OUTPUT (A)	16	16	16	16	8	
10)	OUTPUT (B)	16	16	16	16	16	
11)							<T, COMMIT>
12)	FLUSH LOG						

Undo naplózás esetén a lemezre írás sorrendje

1. Az adatbáziselemek módosítására vonatkozó naplóbejegyzések;
 2. maguk a módosított adatbáziselemek;
 3. a COMMIT naplóbejegyzés.
- A naplóbejegyzések lemezre írásának kikényszerítésére a naplókezelőnek szüksége van a **FLUSH LOG** műveletre, mely felszólítja a pufferkezelőt az összes korábban még ki nem írt naplóblokk lemezre való kiírására.

Helyreállítás UNDO napló alapján

Ha hiba történt → **konzisztens állapot visszaállítása**
→ **nem befejezett tranzakciók hatásának törlése**

Első feladat: Eldönteni melyek a sikeresen befejezett és melyek nem befejezett tranzakciók.

- Ha van (T, START) és van (T, COMMIT) → minden változás a lemezen van **OK**
- Ha van (T, START) , de nincs (T, COMMIT) , lehet olyan változás, ami nem került még a lemezre, de lehet olyan is ami kikerült → ezeket vissza kell állítani!

Helyreállítás UNDO napló alapján

Ha hiba történt → **konzisztens állapot visszaállítása**
→ **nem befejezett tranzakciók hatásának törlése**

Második feladat: visszaállítás

A napló végéről visszafelé (pontosabban a hibától) haladva: megjegyezzük, hogy mely T_i -re találtunk (T_i, COMMIT) vagy (T_i, ABORT) bejegyzéseket.

Ha van egy $(T_i; X; v)$ bejegyzés:

- Ha láttunk már (T_i, COMMIT) bejegyzést (visszafelé haladva), akkor T_i már befejeződött, értékét kiírtuk a tárra
→ nem csinálunk semmit
- Minden más esetben (vagy volt (T_i, ABORT) vagy nem)
→ X -be visszaírjuk v -t

Helyreállítás UNDO napló alapján

Ha hiba történt → konzisztens állapot visszaállítása
→ nem befejezett tranzakciók hatásának törlése

Harmadik feladat: Ha végeztünk, minden nem teljes *Ti*-re írunk (*Ti*, **ABORT**) bejegyzést a napló végére, majd kiírjuk a naplót a lemezre (**FLUSH LOG**).

Mi van ha a helyreállítás közben hiba történik? Már bizonyos értékeket visszaállítottunk, de utána elakadunk.

→ **Kezdjük előlről a visszaállítást!** Ha már valami vissza volt állítva, legfeljebb még egyszer „visszaállítjuk” → nem történik semmi. (A helyreállítás idempotens!)

Helyreállítás Undo naplózással

<i>Lépés</i>	<i>Tevékenység</i>	<i>t</i>	<i>M-A</i>	<i>M-B</i>	<i>D-A</i>	<i>D-B</i>	<i>Napló</i>
1)							<T, START>
2)	READ (A, t)	8	8		8	8	
3)	t := t*2	16	8		8	8	
4)	WRITE (A, t)	16	16		8	8	<T, A, 8>
5)	READ (B, t)	8	16	8	8	8	
6)	t := t*2	16	16	8	8	8	
7)	WRITE (B, t)	16	16	16	8	8	<T, B, 8>
8)	FLUSH LOG						
9)	OUTPUT (A)	16	16	16	16	8	
10)	OUTPUT (B)	16	16	16	16	16	
11)							<T, COMMIT>
12)	FLUSH LOG						

- **Ha a hiba a 12) lépést követően jelentkezett:**
- Tudjuk, hogy ekkor a <T, COMMIT> bejegyzést már lemezre írta a rendszer. A hiba kezelése során a T tranzakció hatásait nem kell visszaállítani, a T-re vonatkozó összes naplóbejegyzést a helyreállítás-kezelő figyelmen kívül hagyhatja.

Helyreállítás Undo naplózással

<i>Lépés</i>	<i>Tevékenység</i>	<i>t</i>	<i>M-A</i>	<i>M-B</i>	<i>D-A</i>	<i>D-B</i>	<i>Napló</i>
1)							<T, START>
2)	READ (A, t)	8	8		8	8	
3)	t := t*2	16	8		8	8	
4)	WRITE (A, t)	16	16		8	8	<T, A, 8>
5)	READ (B, t)	8	16	8	8	8	
6)	t := t*2	16	16	8	8	8	
7)	WRITE (B, t)	16	16	16	8	8	<T, B, 8>
8)	FLUSH LOG						
9)	OUTPUT (A)	16	16	16	16	8	
10)	OUTPUT (B)	16	16	16	16	16	
11)	-----						<T, COMMIT>
12)	FLUSH LOG						

- Ha a hiba a 11) és 12) lépések között jelentkezett:
- Ha a **COMMIT** már lemezre íródott egy másik tranzakció miatt, akkor ez az előző eset.
- Ha a **COMMIT** nincs a lemezen, akkor T befejezetlen. B és A értékét visszaállítjuk, majd <T, ABORT>-t írunk a naplóba és a lemezre.

Helyreállítás Undo naplózással

<i>Lépés</i>	<i>Tevékenység</i>	<i>t</i>	<i>M-A</i>	<i>M-B</i>	<i>D-A</i>	<i>D-B</i>	<i>Napló</i>
1)							<T, START>
2)	READ (A, t)	8	8		8	8	
3)	t := t*2	16	8		8	8	
4)	WRITE (A, t)	16	16		8	8	<T, A, 8>
5)	READ (B, t)	8	16	8	8	8	
6)	t := t*2	16	16	8	8	8	
7)	WRITE (B, t)	16	16	16	8	8	<T, B, 8>
8)	FLUSH LOG						
9)	OUTPUT (A)	16	16	16	16	8	
10)	OUTPUT (B)	16	16	16	16	16	
11)							<T, COMMIT>
12)	FLUSH LOG						

- Ha a hiba a 10) és 11) lépések között lépett fel:
- Nincs COMMIT, tehát T befejezetlen, hatásainak semmissé tétele az előző esetnek megfelelően történik.

Helyreállítás Undo naplózással

Lépés	Tevékenység	t	M-A	M-B	D-A	D-B	Napló
1)							<T, START>
2)	READ (A, t)	8	8		8	8	
3)	t := t*2	16	8		8	8	
4)	WRITE (A, t)	16	16		8	8	<T, A, 8>
5)	READ (B, t)	8	16	8	8	8	
6)	t := t*2	16	16	8	8	8	
7)	WRITE (B, t)	16	16	16	8	8	<T, B, 8>
8)	FLUSH LOG						
9)	OUTPUT (A)	16	16	16	16	8	
10)	OUTPUT (B)	16	16	16	16	16	
11)							<T, COMMIT>
12)	FLUSH LOG						

- Ha a 8) és 10) lépések között következett be a hiba:
- Az előző esethez hasonlóan T hatásait semmissé kell tenni. Az egyetlen különbség, hogy az A és/vagy B módosítása még nincs a lemezen. Ettől függetlenül mindkét adatbáziselem korábbi értékét (8) állítjuk vissza.

Helyreállítás Undo naplózással

Lépés	Tevékenység	t	M-A	M-B	D-A	D-B	Napló
1)							<T, START>
2)	READ (A, t)	8	8		8	8	
3)	t := t*2	16	8		8	8	
4)	WRITE (A, t)	16	16		8	8	<T, A, 8>
5)	READ (B, t)	8	16	8	8	8	
6)	t := t*2	16	16	8	8	8	
7)	WRITE (B, t)	16	16	16	8	8	<T, B, 8>
8)	FLUSH LOG						
9)	OUTPUT (A)	16	16	16	16	8	
10)	OUTPUT (B)	16	16	16	16	16	
11)							<T, COMMIT>
12)	FLUSH LOG						

- **Ha a hiba a 8) lépésnél korábban jelentkezik:**
- Az 1. szabály miatt igaz, hogy **mielőtt az A és/vagy B a lemezen módosulnának**, a megfelelő módosítási naplóbejegyzésnek a lemezre írt naplóban meg kell jelennie. Ez most nem történt meg, így a módosítások sem történtek meg, tehát **nincs is visszaállítási feladat.**

Az ellenőrzőpont-képzés

- A visszaállítás nagyon sokáig tarthat, mert el kell mennünk a napló elejéig.
- Meddig menjünk vissza a naplóban?
- Honnan tudjuk, hogy mikor vagyunk egy biztosan konzisztens állapotnál?
- Erre való a **CHECKPOINT**. Ennek képzése:
 1. Megtiltjuk az új tranzakciók indítását.
 2. Megvárjuk, amíg minden futó tranzakció **COMMIT** vagy **ABORT** módon véget ér.
 3. A naplót a pufferből a háttértárra írjuk (**FLUSH LOG**),
 4. Az adatakat a pufferből a háttértárra írjuk.
 5. A naplóba beírjuk, hogy **CHECKPOINT**.
 6. A naplót újra a háttértárra írjuk: **FLUSH LOG**.
 7. Újra fogadjuk a tranzakciókat.
- Ezután nyilván elég az első **CHECKPOINT**-ig visszamenni, hiszen előtte minden **Ti** már valahogy befejeződött.

Az ellenőrzőpont-képzés

1. <T1, START>
2. <T1,A,5>
3. <T2, START>
4. <T2,B,10>
5. <T2,C,15>
6. <T1,D,20>
7. <T1, COMMIT>
8. <T2, COMMIT>
9. <CKPT>
- 10.<T3, START>
- 11.<T3,E,25>
- 12.<T3,F,30>

• Tegyük fel, hogy a 4. bejegyzés után úgy döntünk, hogy ellenőrzőpontot hozunk létre.

• A T1 és T2 aktív tranzakciók, meg kell várnunk a befejeződésüket, mielőtt a <CKPT> bejegyzést a naplóba íránk.

RENDSZERHIBA

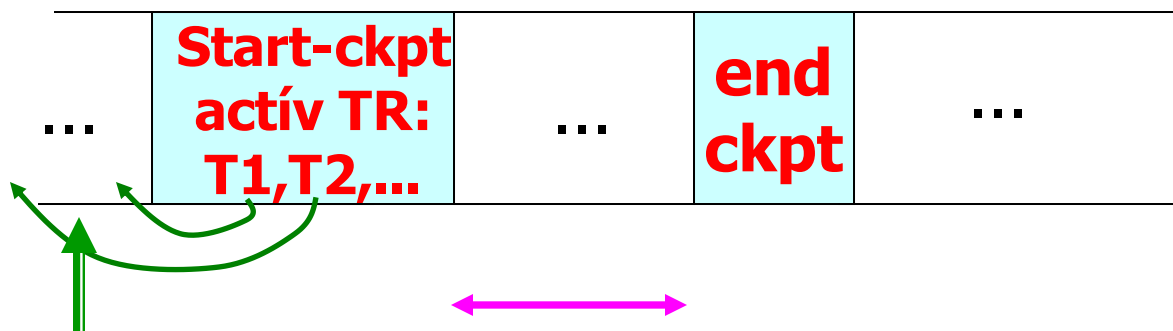
- Tegyük fel, hogy a naplórészlet végén rendszerhiba lép fel.
- **HELYREÁLLÍTÁS:** A naplót a végétől visszafelé elemezve T3-at fogjuk az egyetlen be nem fejezett tranzakciónak találni, így E és F korábbi értékeit kell csak visszaállítanunk.
- Amikor megtaláljuk a <CKPT> bejegyzést, tudjuk, hogy nem kell a korábbi naplóbejegyzéseket elemeznünk, végeztünk az adatbázis állapotának helyrehozásával.

Az ellenőrzőpont-képzés

- **Probléma:** Hosszú ideig tarthat, amíg az aktív tranzakciók befejeződnek. (Új tranzakciókat sokáig nem lehet kiszolgálni.)
- **Megoldás:** CHECKPOINT képzése működés közben.
- **A módszer lépései:**
 1. **<START CKPT(T1,...,Tk)>** naplóbejegyzés készítése, majd lemezre írása (**FLUSH LOG**), ahol **T1,...,Tk** az éppen aktív tranzakciók nevei.
 2. Meg kell várni a **T1,...,Tk** tranzakciók mindegyikének normális vagy abnormális befejeződését, nem tiltva közben újabb tranzakciók indítását.
 3. Ha a **T1,...,Tk** tranzakciók mindegyike befejeződött, akkor **<END CKPT>** naplóbejegyzés elkészítése, majd lemezre írása (**FLUSH LOG**).

Működés közbeni ellenőrzőpont (non-quiescent checkpointing)

**L
O
G**

**Csak az aktív
tranzakciók
előzményét
kell
megnézni!**

**A be nem
fejezett
tranzakciók által
írt, "PISZKOS"
adatok
kerülhettek a
lemezre!**

Két eset fordulhat elő aszerint, hogy visszafelé olvasva a naplót az **<END CKPT>** vagy a **<START CKPT(T₁,...,T_k)>** naplóbejegyzést találjuk előbb:

1. Ha előbb az **<END CKPT>** naplóbejegyzéssel találkozunk, akkor tudjuk, hogy az összes még be nem fejezett tranzakcióra vonatkozó naplóbejegyzést a legközelebbi korábbi **<START CKPT(T₁,...,T_k)>** naplóbejegyzésig megtaláljuk. Ott viszont megállhatunk, az annál korábbiakat akár el is dobhatjuk.

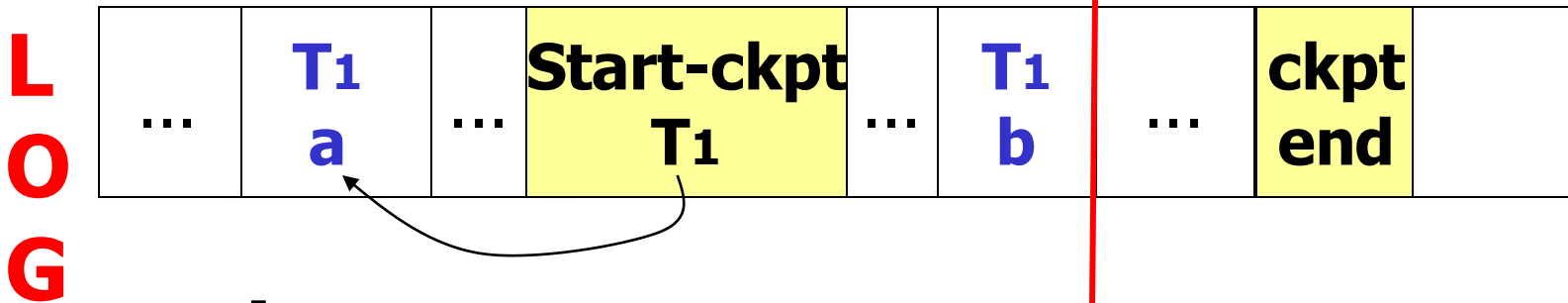
Két eset fordulhat elő aszerint, hogy visszafelé olvasva a naplót az **<END CKPT>** vagy a **<START CKPT(T1,...,Tk)>** naplóbejegyzést találjuk előbb:

2. Ha a **<START CKPT(T1,...,Tk)>** naplóbejegyzéssel találkozunk előbb, az azt jelenti, hogy a katasztrófa az ellenőrzőpont-képzés közben fordult elő, ezért a **T1,...,Tk** tranzakciók nem fejeződtek be a hiba fellépéséig.

- Ekkor a be nem fejezett tranzakciók közül a legkorábban (t) kezdődött tranzakció indulásáig kell a naplóban visszakeresnünk, annál korábban nem.
- Az ezt megelőző olyan **START CKPT** bejegyzés, amelyhez tartozik **END CKPT**, biztosan megelőzi a keresett összes tranzakció indítását leíró bejegyzéseket. (S..E.t.S.S..**S**)
- Ha a **START CKPT** előtt olyan **START CKPT** bejegyzést találunk, amelyhez nem tartozik **END CKPT**, akkor ez azt jelenti, hogy korábban is ellenőrzőpont-képzés közben történt rendszerhiba. Az ilyen „ellenőrzőpont-kezdemenyeket” figyelmen kívül kell hagyni.

Helyreállítás

- A naplót a végétől visszafelé elemezve megtaláljuk az összes **be nem fejezett tranzakciót**.
- A **régi értékére visszaállítjuk** az ezen tranzakciók által megváltoztatott adatbáziselemek tartalmát.

Undo T₁ (undo a,b) nincs T₁ COMMIT

Helyreállítás

- **Következmény:** ha egy **<END CKPT>** naplóbejegyzést **kiírunk lemezre**, akkor az azt megelőző **START CKPT** bejegyzésnél korábbi naplóbejegyzéseket törölhetjük.
- **Megjegyzés:** az ugyanazon tranzakcióra vonatkozó naplóbejegyzéseket **összeláncoljuk**, akkor nem kell a napló minden bejegyzését átnéznünk ahhoz, hogy megtaláljuk a még be nem fejezett tranzakciókra vonatkozó bejegyzéseket, **elegendő csak az adott tranzakció bejegyzéseinek láncán visszafelé haladnunk.**

Helyreállítás

1. <T1, START >
2. <T1,A,5>
3. <T2, START >
4. <T2,B,10>
5. **<START CKPT(T1,T2)>**
6. <T2,C,15>
7. <T3, START >
8. <T1,D,20>
9. <T1, COMMIT >
10. <T3,E,25>
11. <T2, COMMIT >
12. **<END CKPT>**
13. <T3,F,30>

RENDSZERHIBA

- A naplót a végétől visszafelé vizsgálva úgy fogjuk találni, hogy **T3 egy be nem fejezett tranzakció**, ezért hatásait semmissé kell tenni.
- Az utolsó naplóbejegyzés arról informál bennünket, hogy az **F** adatbáziselembe a **30** értéket kell visszaállítani.
- Amikor az **<END CKPT>** naplóbejegyzést találjuk, tudjuk, hogy az összes be nem fejezett tranzakció a megelőző **START CKPT** naplóbejegyzés után indulhatott csak el.
- Megtaláljuk a **<T3,E,25>** bejegyzést, emiatt az **E** adatbáziselem értékét **25-re** kell visszaállítani.
- Ezen bejegyzés és a **START CKPT** naplóbejegyzés között további elindult, de be nem fejeződött tranzakcióra vonatkozó bejegyzést nem találunk, így az adatbázison **mást már nem kell megváltoztatnunk**.

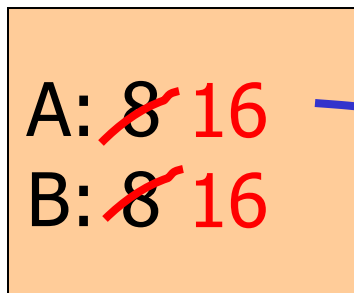
Helyreállítás

1. <T1, START >
2. <T1,A,5>
3. <T2, START >
4. <T2,B,10>
5. **<START CKPT(T1,T2)>**
6. <T2,C,15>
7. <T3, START >
8. <T1,D,20>
9. <T1, COMMIT >
10. <T3,E,25>
11. **RENDSZERHIBA**
12. **<END CKPT>**
13. <T3,F,30>

- Visszafelé elemezve a naplót, megállapítjuk, hogy a **T3**, és a **T2** nincs befejezve, tehát **helyreállító módosításokat végzünk**.
- Ezután megtaláljuk a **<START CKPT(T1,T2)>** naplóbejegyzést, emiatt az egyetlen **be nem fejezett tranzakció csak a T2 lehet**.
- A **<T1, COMMIT>** bejegyzést már láttuk, vagyis **T1** befejezett tranzakció. Láttuk a **<T3,START>** bejegyzést is, így csak addig kell folytatnunk a napló elemzését, amíg a **<T2, START>** bejegyzését meg nem találjuk. Eközben még a **B** adatbáziselem értékét is visszaállítjuk **10**-re.

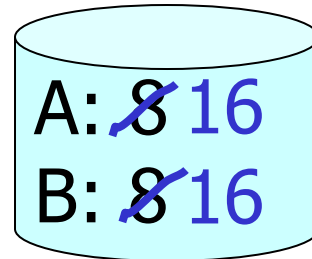
Redo logging (Helyrehozó naplózás)

T₁: Read(A,t); $t \leftarrow t \times 2$; write (A,t);
Read(B,t); $t \leftarrow t \times 2$; write (B,t);
Output(A); Output(B)

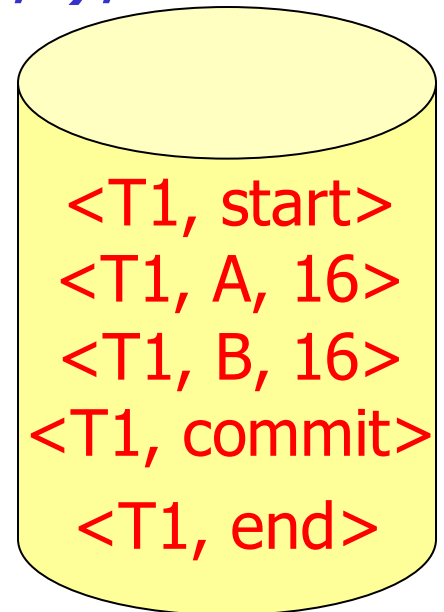

Memória

output

Adatbázis a lemezen

NAPLÓ

- **Az új értéket naplózzuk!**
- **Késleltetett kiírás!**

A helyrehozó naplózás szabálya

R1. Mielőtt az adatbázis bármely **X** elemét a lemezen módosítanánk, az **X** módosítására vonatkozó összes naplóbejegyzésnek, azaz **<T,X,v>**-nek és **<T, COMMIT>**-nak a lemezre kell kerülnie.

A helyrehozó naplózás esetén a lemezre írás sorrendje

- (1) Ha egy **T** tranzakció **v**-re módosítja egy **X** adatbáziselem értékét, akkor egy **<T,X,v>** bejegyzést kell a naplóba írni.
- (2) Az adatbáziselemek módosítását leíró **naplóbejegyzések lemezre írása.**
- (3) A **COMMIT** naplóbejegyzés lemezre írása. (2. és 3. egy lépésben történik.)
- (4) Az adatbáziselemek értékének cseréje a lemezen.
- (5) A **<T,end>**-t bejegyezzük a naplóba, majd kiírjuk lemezre a naplót.

A helyrehozó naplózás szabályai

<i>Lépés</i>	<i>Tevékenység</i>	<i>t</i>	<i>M-A</i>	<i>M-B</i>	<i>D-A</i>	<i>D-B</i>	<i>Napló</i>
1)							<T, START>
2)	READ (A, t)	8	8		8	8	
3)	t := t*2	16	8		8	8	
4)	WRITE (A, t)	16	16		8	8	<T, A, 16>
5)	READ (B, t)	8	16	8	8	8	
6)	t := t*2	16	16	8	8	8	
7)	WRITE (B, t)	16	16	16	8	8	<T, B, 16>
8)							<T, COMMIT>
9)	FLUSH LOG						
10)	OUTPUT (A)	16	16	16	16	8	
11)	OUTPUT (B)	16	16	16	16	16	
12)							<T, END>
13)	FLUSH LOG						

Helyreállítás a módosított REDO naplóból

Nem használunk $\langle T_i, \text{end} \rangle$ bejegyzést a befejezett tranzakciókra, helyette a be nem fejezetteket jelöljük meg $\langle T_i, \text{abort} \rangle$ -tal. (Módosított REDO napló)

1. Meghatározzuk a befejezett tranzakciókat (COMMIT).
2. Elemezzük a naplót az elejétől kezdve. Minden $\langle T, X, v \rangle$ naplóbejegyzés esetén:
 - a) Ha T be nem fejezett tranzakció, akkor nem kell tenni semmit.
 - b) Ha T befejezett tranzakció, akkor v értéket kell írni az X adatbáziselembe.
3. Minden T be nem fejezett tranzakcióra vonatkozóan $\langle T, \text{ABORT} \rangle$ naplóbejegyzést kell a naplóba írni, és a naplót ki kell írni lemezre (FLUSH LOG).

Helyreállítás

<i>Lépés</i>	<i>Tevékenység</i>	<i>t</i>	<i>M-A</i>	<i>M-B</i>	<i>D-A</i>	<i>D-B</i>	<i>Napló</i>
1)							<T, START>
2)	READ (A, t)	8	8		8	8	
3)	t := t*2	16	8		8	8	
4)	WRITE (A, t)	16	16		8	8	<T, A, 16>
5)	READ (B, t)	8	16	8	8	8	
6)	t := t*2	16	16	8	8	8	
7)	WRITE (B, t)	16	16	16	8	8	<T, B, 16>
8)							<T, COMMIT>
9)	FLUSH LOG						
10)	OUTPUT (A)	16	16	16	16	8	
11)	OUTPUT (B)	16	16	16	16	16	

1. Ha a katasztrófa a 9) lépés után következik be:

- A <T,COMMIT> bejegyzés már lemezen van. A helyreállító rendszer T-t befejezett tranzakcióként azonosítja.
- Amikor a naplót az elejétől kezdve elemzi, a <T,A,16> és a <T,B,16> bejegyzések hatására a helyreállítás-kezelő az A és B adatbáziselemekbe a 16 értéket írja.

Helyreállítás

<i>Lépés</i>	<i>Tevékenység</i>	<i>t</i>	<i>M-A</i>	<i>M-B</i>	<i>D-A</i>	<i>D-B</i>	<i>Napló</i>
1)							<T, START>
2)	READ (A, t)	8	8		8	8	
3)	t := t*2	16	8		8	8	
4)	WRITE (A, t)	16	16		8	8	<T, A, 16>
5)	READ (B, t)	8	16	8	8	8	
6)	t := t*2	16	16	8	8	8	
7)	WRITE (B, t)	16	16	16	8	8	<T, B, 16>
8)							<T, COMMIT>
9)	FLUSH LOG						
10)	OUTPUT (A)	16	16	16	16	8	
11)	OUTPUT (B)	16	16	16	16	16	

2. Ha a hiba a 8) és 9) lépések között jelentkezik:

- A <T,COMMIT> bejegyzés már a naplóba került, de nem biztos, hogy lemezre íródott.
- Ha lemezre került, akkor a helyreállítási eljárás az 1. esetnek megfelelően történik, ha nem, akkor pedig a 3. esetnek megfelelően.

Helyreállítás

<i>Lépés</i>	<i>Tevékenység</i>	<i>t</i>	<i>M-A</i>	<i>M-B</i>	<i>D-A</i>	<i>D-B</i>	<i>Napló</i>
1)							<T, START>
2)	READ (A, t)	8	8		8	8	
3)	t := t*2	16	8		8	8	
4)	WRITE (A, t)	16	16		8	8	<T, A, 16>
5)	READ (B, t)	8	16	8	8	8	
6)	t := t*2	16	16	8	8	8	
7)	WRITE (B, t)	16	16	16	8	8	<T, B, 16>
8)							<T, COMMIT>
9)	FLUSH LOG						
10)	OUTPUT (A)	16	16	16	16	8	
11)	OUTPUT (B)	16	16	16	16	16	

3. Ha a katasztrófa a 8) lépést megelőzően keletkezik:

- Akkor <T,COMMIT> naplóbejegyzés még biztosan nem került lemezre, így T be nem fejezett tranzakciónak tekintendő.
- Ennek megfelelően A és B értékeit a lemezen még nem változtatta meg a T tranzakció, tehát nincs mit helyreállítani. Végül egy <ABORT T> bejegyzést írunk a naplóba.

Összehasonlítás

- Különbség a az UNDO protokollhoz képest:
- Az adat **változás utáni értékét** jegyezzük fel a naplóba
- Máshová rakjuk a COMMIT-ot, a kiírás elé
=> **megtelhet a puffer**
- Az UNDO protokoll esetleg túl gyakran akar írni => **itt el lehet halasztani az írást**

Helyrehozó naplózás ellenőrzőpont- képzés használatával

- **Új probléma:** a befejeződött tranzakciók módosításainak lemezre írása a befejeződés után sokkal később is történhet.
- **Következmény:** ugyanazon pillanatban aktív tranzakciók számát nincs értelme korlátozni, tehát nincs értelme az egyszerű ellenőrzőpont-képzésnek.
- **A kulcsfeladat** – amit meg kell tennünk az ellenőrzőpont-készítés kezdete és befejezése közötti időben – az **összes olyan adatbáziselem lemezre való kiírása**, melyeket **befejezett tranzakciók módosítottak**, és még nem voltak lemezre kiírva.
- Ennek megvalósításához a **pufferkezelőnek** nyilván kell tartania a **piszkos puffereket** (dirty buffers), melyekben már végrehajtott, de lemezre még ki nem írt módosításokat tárol. Azt is tudnunk kell, hogy mely tranzakciók mely puffereket módosították.

Helyrehozó naplózás ellenőrzőpont- képzés használatával

- Másrészt viszont **be tudjuk fejezni az ellenőrzőpont-képzést az aktív tranzakciók (normális vagy abnormális) befejezésének kivárása nélkül**, mert ők ekkor még amúgy sem engedélyezik lapjaik lemezre írását.
- A helyrehozó naplózásban a működés közbeni ellenőrzőpont-képzés a következőkből áll:
 1. **<START CKPT(T1,...,Tk)>** naplóbejegyzés elkészítése és lemezre írása, ahol T1,...,Tk az összes éppen aktív tranzakció.
 2. Az összes **olyan adatbáziselem kiírása lemezre**, melyeket olyan tranzakciók írtak pufferekbe, melyek a **START CKPT** naplóba írásakor **már befejeződtek**, de puffereik lemezre még nem kerültek.
 3. **<END CKPT>** bejegyzés naplóba írása, és a napló lemezre írása.

Helyreállítás ellenőrzőpont esetén

1. <T1, START>
2. <T1,A,5>
3. <T2, START>
4. <T1, COMMIT>
5. <T2,B,10>
6. <START CKPT(T2)>
7. <T2,C,15>
8. <T3, START>
9. <T3,D,20>
10. <END CKPT>
11. <T2, COMMIT>
12. <T3, COMMIT>

- Amikor az ellenőrzőpont-képzés elkezdődött, csak **T2** volt **aktív**, de a **T1** által **A-ba írt érték még nem biztos, hogy lemezre került**. Ha még nem, akkor A-t lemezre kell másolnunk, mielőtt az ellenőrzőpont-képzést befejezhetnénk.

Helyreállítás ellenőrzőpont 1. eset

1. <T1, START>
2. <T1,A,5>
3. <T2, START>
4. <T1, COMMIT>
5. <T2,B,10>
6. <START CKPT(T2)>
7. <T2,C,15>
8. <T3, START>
9. <T3,D,20>
10. <END CKPT>
11. <T2, COMMIT>
12. <T3, COMMIT>

 RENDSZERHIBA

1. Ha a hiba előtt a naplóba feljegyzett utolsó ellenőrzőpont-bejegyzés <END CKPT>.
- Az olyan értékek, melyeket olyan tranzakciók írtak, melyek a <START CKPT(T1,...,Tk)> naplóbejegyzés megtétele előtt befejeződtek, már biztosan lemezre kerültek, így nem kell velük foglalkoznunk.

Helyreállítás ellenőrzőpont 1. eset

1. $\langle T1, START \rangle$
2. $\langle T1, A, 5 \rangle$
3. $\langle T2, START \rangle$
4. $\langle T1, COMMIT \rangle$
5. $\langle T2, B, 10 \rangle$
6. $\langle START CKPT(T2) \rangle$
7. $\langle T2, C, 15 \rangle$
8. $\langle T3, START \rangle$
9. $\langle T3, D, 20 \rangle$
10. $\langle END CKPT \rangle$
11. $\langle T2, COMMIT \rangle$
12. $\langle T3, COMMIT \rangle$

$\langle T2, COMMIT \rangle$ és $\langle T3, COMMIT \rangle$ miatt
T2 és T3 befejezett tranzakció.

Így $\langle T2, B, 10 \rangle$, $\langle T2, C, 15 \rangle$ és
 $\langle T3, D, 20 \rangle$ alapján a lemezre újraírjuk
a B, a C és a D tartalmát, megfelelően
10, 15 és 20 értékeket adva nekik.

 RENDSZERHIBA

- Elég azokat a tranzakciókat venni, melyek az utolsó $\langle START CKPT(T1, \dots, Tk) \rangle$ naplóbejegyzésben a T_i -k között szerepelnek, vagy ezen naplóbejegyzést követően indultak el. ($T2, T3$)
- A naplóban való keresés során a legkorábbi $\langle T_i, START \rangle$ naplóbejegyzésig kell visszamennünk, annál korábban nem.
- Ezek a **START** naplóbejegyzések akárhány korábbi ellenőrzőpontnál előbb is felbukkanhatnak.

Helyreállítás ellenőrzőpont 1. eset

1. <T1, START>
2. <T1, A, 5>
3. <T2, START>
4. <T1, COMMIT>
5. <T2, B, 10>
6. <START CKPT(T2)>
7. <T2, C, 15>
8. <T3, START>
9. <T3, D, 20>
10. <END CKPT>
11. <T2, COMMIT>
12. <T3, COMMIT>

<T2, COMMIT> miatt csak T2 befejezett tranzakció.

Így <T2, B, 10>, <T2, C, 15> alapján a lemezre újraírjuk a B, a C tartalmát, megfelelően 10, 15 értékeket adva nekik.

 RENDSZERHIBA

- Elég azokat a tranzakciókat venni, melyek az utolsó <START CKPT(T1,...,Tk)> naplóbejegyzésben a **Ti**-k között szerepelnek, vagy ezen naplóbejegyzést követően indultak el. (T2, T3)
- T3 most be nem fejezett, így nem kell újragörgetni.
- A helyreállítást követően egy <T3, ABORT> bejegyzést írunk a naplóba.

Helyreállítás ellenőrzőpont 2. eset

1. <T1, START>
2. <T1,A,5>
3. <T2, START>
4. <T1, COMMIT>
5. <T2,B,10>
6. <START CKPT(T2)>
7. <T2,C,15>
8. <T3, START>
9. <T3,D,20>
10. <END CKPT>
11. <T2, COMMIT>
12. <T3, COMMIT>

 RENDSZERHIBA

S...E...S

2. Ha a naplóba feljegyzett utolsó ellenőrzőpont-bejegyzés a <START CKPT(T1,...,Tk)>.
 - Az **előző** <END CKPT> bejegyzéshez tartozó <START CKPT(S1,...,Sm)> bejegyzésig vissza kell keresnünk, és helyre kell állítanunk az olyan befejeződött tranzakciók tevékenységének eredményeit, melyek ez utóbbi <START CKPT(S1,...,Sm)> bejegyzés után indultak, vagy az **Si-k** közül valók.
 - Ha nincs **előző** <END CKPT>, akkor a napló elejéig kell visszamenni.

Helyreállítás ellenőrzőpont 2. eset

1. <T1, START>
 2. <T1,A,5>
 3. <T2, START>
 4. <T1, COMMIT>
 5. <T2,B,10>
 6. <START CKPT(T2)>
 7. <T2,C,15>
 8. <T3, START>
 9. <T3,D,20>
 10. <END CKPT>
 11. <T2, COMMIT>
 12. <T3, COMMIT>
- **RENDSZERHIBA**

- Most nem találunk korábbi ellenőrzőpont-bejegyzést, így a napló elejére kell mennünk.
- Így esetünkben az egyedüli **befejezett tranzakciónak T1-et** fogjuk találni, ezért a **<T1,A,5>** tevékenységet helyreállítjuk.
- A helyreállítást követően **<T2, ABORT>** és **<T3, ABORT>** bejegyzést írunk a naplóba.

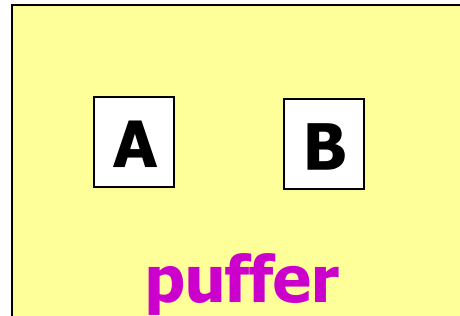
Semmisségi/helyrehozó (undo/redo) naplózás

- A **semmisségi naplózás** esetén az adatokat a tranzakció befejezésekor nyomban lemezre kell írni, **nő a végrehajtandó lemezműveletek száma**.
- A **helyrehozó naplózás** minden módosított adatbázisblokk pufferben tartását igényli egészen a tranzakció rendes és teljes befejezéséig, így a napló kezelésével **nő a tranzakciók átlagos pufferigénye**.

Semmisségi/helyrehozó undo/redo) naplózás

További probléma (**blokknál kisebb adatbáziselemek esetén**): **ellentétes pufferírási igények**

(T1,COMMIT)
lemezen van

(T2,COMMIT)
nincs a lemezen

Például:

T1 az A-t módosította és befejeződött rendben

T2 a B-t módosította, de a **COMMIT** nincs a lemezen

Ekkor az R1 szabály miatt:

- a puffert lemezre kell írni A miatt,
- a puffert nem szabad lemezre írni B miatt.

Megoldás

- **A naplóbejegyzés négykomponensű:**
 - a $\langle T, X, v, w \rangle$ naplóbejegyzés azt jelenti, hogy a **T** tranzakció az adatbázis **X** elemének **korábbi v** értékét **w**-re módosította.
- **UR1:** Mielőtt az adatbázis bármely **X** elemének értékét – valamely **T** tranzakció által végzett módosítás miatt – a lemezen módosítanánk, **ezt megelőzően** a $\langle T, X, v, w \rangle$ naplóbejegyzésnek lemezre kell kerülnie.
- **WAL – Write After Log elv:** előbb naplózunk, utána módosítunk
- **NAGYOBB SZABADSÁG:** A $\langle T, COMMIT \rangle$ bejegyzés megelőzheti, de követheti is az adatbáziselemek lemezen történő bármilyen megváltoztatását.
- **NAGYOBB MÉRETŰ NAPLÓ:** - régi és új értéket is tároljuk

UNDO/REDO naplózás

Lépés	Tevékenység	t	M-A	M-B	D-A	D-B	Napló
1)							<T,START>
2)	READ(A,t)	8	8		8	8	
3)	t := t*2	16	8		8	8	
4)	WRITE(A,t)	16	16		8	8	<T,A,8,16>
5)	READ(B,t)	8	16	8	8	8	
6)	t := t*2	16	16	8	8	8	
7)	WRITE(B,t)	16	16	16	8	8	<T,B,8,16>
8)	FLUSH LOG						
9)	OUTPUT(A)	16	16	16	16	8	
10)							<T,COMMIT>
11)	OUTPUT(B)	16	16	16	16	16	

Megjegyzés: A <T,COMMIT> naplóbejegyzés kiírása kerülhetett volna a 9) lépés elé vagy a 11) lépés mögé is.

Helyreállítás UNDO/REDO naplózás esetén

A semmisségi/helyrehozó módszer alapelvei a következők:

- 1. (REDO): A legkorábbtól kezdve állítsuk helyre minden befejezett tranzakció hatását.**
- 2. (UNDO): A legutolsótól kezdve tegyük semmissé minden be nem fejezett tranzakció tevékenységeit.**

Megjegyzés: A COMMIT kötetlen helye miatt előfordulhat, hogy egy befejezett tranzakció néhány vagy összes változtatása még nem került lemezre, és az is, hogy egy be nem fejezett tranzakció néhány vagy összes változtatása már lemezen is megtörtént.

Helyreállítás UNDO/REDO naplózás esetén

Lépés	Tevékenység	t	M-A	M-B	D-A	D-B	Napló
1)							<T,START>
2)	READ(A,t)	8	8		8	8	
3)	t := t*2	16	8		8	8	
4)	WRITE(A,t)	16	16		8	8	<T,A,8,16>
5)	READ(B,t)	8	16	8	8	8	
6)	t := t*2	16	16	8	8	8	
7)	WRITE(B,t)	16	16	16	8	8	<T,B,8,16>
8)	FLUSH LOG						
9)	OUTPUT(A)	16	16	16	16	8	
10)							<T,COMMIT>
11)	OUTPUT(B)	16	16	16	16	16	

- Ha a katasztrófa a <T,COMMIT> naplóbejegyzés lemezre írása után történik:
- T-t befejezett tranzakciónak tekintjük. 16-ot írunk mind A-ba, mind B-be.
- A-nak már 16 a tartalma, de B-nek lehet, hogy nem, aszerint, hogy a hiba a 11) lépés előtt vagy után következett be.

Helyreállítás UNDO/REDO naplózás esetén

Lépés	Tevékenység	t	M-A	M-B	D-A	D-B	Napló
1)							<T,START>
2)	READ(A,t)	8	8		8	8	
3)	t := t*2	16	8		8	8	
4)	WRITE(A,t)	16	16		8	8	<T,A,8,16>
5)	READ(B,t)	8	16	8	8	8	
6)	t := t*2	16	16	8	8	8	
7)	WRITE(B,t)	16	16	16	8	8	<T,B,8,16>
8)	FLUSH LOG						
9)	OUTPUT(A)	16	16	16	16	8	
10)							<T,COMMIT>
11)	OUTPUT(B)	16	16	16	16	16	

- Ha a katasztrófa a <T,COMMIT> naplóbejegyzés lemezre írását megelőzően, a 9) és 10) lépések között következett be:
- T befejezetlen tranzakció: Ekkor A és B korábbi értéke, 8 íródik lemezre. Az A értéke már 16 volt a lemezen, és emiatt a 8-ra való visszaállítás feltétlenül szükséges. A B értéke nem igényelne visszaállítást, de nem lehetünk biztosak benne, így végrehajtjuk.

Helyreállítás UNDO/REDO naplózás esetén

Lépés	Tevékenység	t	M-A	M-B	D-A	D-B	Napló
1)							<T,START>
2)	READ(A,t)	8	8		8	8	
3)	t := t*2	16	8		8	8	
4)	WRITE(A,t)	16	16		8	8	<T,A,8,16>
5)	READ(B,t)	8	16	8	8	8	
6)	t := t*2	16	16	8	8	8	
7)	WRITE(B,t)	16	16	16	8	8	<T,B,8,16>
8)	FLUSH LOG						
9)	OUTPUT(A)	16	16	16	16	8	
10)							<T,COMMIT>
11)	OUTPUT(B)	16	16	16	16	16	

- Ha a katasztrófa a <T,COMMIT> naplóbejegyzés lemezre írását megelőzően, a 9) lépés előtt következett be:
- **T befejezetlen tranzakció:** Az A és B korábbi értéke, 8 íródik lemezre. (Most A és B sem igényelné a visszaállítást, de mivel nem lehetünk biztosak abban, hogy a visszaállítás szükséges-e vagy sem, így azt (a biztonság kedvéért) mindig végre kell hajtanunk.)

Helyreállítás UNDO/REDO naplózás esetén

- **Probléma** (befejezett változtatást is megsemmisítünk): Az UNDO naplózáshoz hasonlóan most is előfordulhat, hogy a tranzakció a felhasználó számára korrekten befejezettnek tűnik, de még a **<T,COMMIT>** naplóbejegyzés lemezre kerülése előtt fellépett hiba utáni helyreállítás során a rendszer a tranzakció hatásait semmissé teszi ahelyett, hogy helyreállította volna.
- Amennyiben ez a lehetőség problémát jelent, akkor a semmisségi/helyrehozó naplózás során egy további szabályt célszerű bevezetni:
- **UR2:** A **<T,COMMIT>** naplóbejegyzést nyomban lemezre kell írni, amint megjelenik a naplóban.
- Ennek teljesítéséért a fenti példában a 10) lépés (**<T,COMMIT>**) után egy **FLUSH LOG** lépést kell beiktatnunk.

Helyreállítás UNDO/REDO naplózás esetén

- Konkurencia problémája:**

Előfordulhat, hogy a **T** tranzakció rendben és teljesen **befejeződött**, és emiatt helyreállítása során egy **X adatbáziselem T által kialakított új értékét rekonstruáljuk**, melyet viszont egy **be nem fejezett**, és ezért visszaállítandó **U** tranzakció korábban módosított, ezért **vissza kellene állítani az X régi értékét**.

A probléma nem az, hogy először helyreállítjuk X értékét, és aztán állítjuk vissza U előttire, vagy fordítva. Egyik sorrend sem helyes, mert a végső adatbázisállapot nagy valószínűséggel így is, úgy is inkonzisztens lesz.

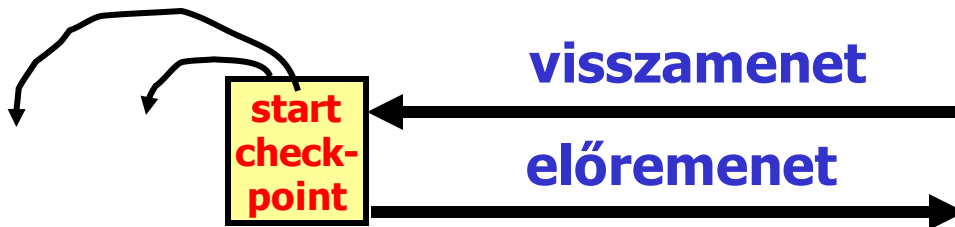
A konkurenciakezelésnél fogjuk megoldani, hogyan biztosítható T és U elkülönítése, amivel az ugyanazon X adatbáziselemen való kölcsönhatásuk elkerülhető.

Semmisségi/helyrehozó naplózás ellenőrzőpont-képzéssel

- **Egyszerűbb, mint a másik két naplózás esetén.**
- 1. Írjunk a naplóba **<START CKPT(T1,...,Tk)>** naplóbejegyzést, ahol **T1,...,Tk** az **aktív tranzakciók**, majd **írjuk a naplót lemezre**.
- 2. **Írjuk lemezre az összes piszkos puffert**, tehát azokat, melyek egy vagy több módosított adatbáziselemet tartalmaznak. A helyrehozó naplózástól eltérően itt az összes piszkos puffert lemezre írjuk, nem csak a már befejezett tranzakciók által módosítottakat.
- 3. Írjunk **<END CKPT>** naplóbejegyzést a naplóba, majd **írjuk a naplót lemezre**.

Helyreállítás:

- **Visszamenet** (napló végetől → az utolsó érvényes checkpoint kezdetéig)
 - meghatározzuk a **befejezett tranzakciók S** halmazát
 - megsemmisítjük azoknak a tranzakciók hatását, amelyek nincsenek S-ben
- **Megsemmisítjük a függő tranzakciókat**
 - visszamegyünk azokon a tranzakciókon, amelyek **(checkpoint aktív tranzakciói) – S** halmazban vannak
- **Előremenet** (az utolsó checkpoint kezdetétől → a napló végéig)
 - helyrehozzuk az S tranzakcióinak hatását

Semmisségi/helyrehozó naplózás ellenőrzőpont-képzéssel

1. <T1, START>
2. <T1,A,4,5>
3. <T2, START>
4. <T1,COMMIT>
5. <T2,B,9,10>
6. **<START CKPT(T2)>**
7. <T2,C,14,15>
8. <T3,START>
9. <T3,D,19,20>
10. **<END CKPT>**
11. <T2,COMMIT>
12. <T3,COMMIT>

- Lehetséges, hogy a T2 által B-nek adott új érték (10) lemezre íródik az **<END CKPT>** előtt, ami nem volt megengedve a helyrehozó naplózásban.
- Most lényegtelen, hogy ez a lemezre írás mikor történik meg. Az **ellenőrzőpont képzése alatt biztosan lemezre írjuk B-t** (ha még nem került oda), mivel minden piszkos (változásban érintett) puffert kiírnunk lemezre.
- **Hasonlóan A-t** – melyet a befejezett T1 tranzakció alakított ki – **is lemezre fogjuk írni**, ha még nem került oda.

Semmisségi/ helyrehozó naplózás ellenőrzőpont-képzéssel

1. <T1, START>
2. <T1,A,4,5>
3. <T2, START>
4. <T1,COMMIT>
5. <T2,B,9,10>
6. <START CKPT(T2)>
7. <T2,C,14,15>
8. <T3,START>
9. <T3,D,19,20>
10. <END CKPT>
11. <T2,COMMIT>
12. <T3,COMMIT>

Amikor olyan tranzakció hatásait állítjuk helyre, mint amilyen a T2 is, akkor a naplóban nem kell a <START CKPT(T2)> bejegyzésnél korábbra visszatekinteni, mert tudjuk, hogy a T2 által az ellenőrzőpont-képzést megelőzően elvégzett módosítások az ellenőrzőpont képzése alatt lemezre íródtak.

KATASZTRÓFA

- T2-t és T3-at teljesen és rendesen befejezett tranzakciónak tekintjük.
- A T1 tranzakció az ellenőrzőpontnál korábbi. Minthogy <END CKPT> bejegyzést találunk a naplóban, így T1-ről biztosan tudjuk, hogy teljesen és rendesen befejeződött, valamint az általa elvégzett módosítások lemezre íródtak. Ezért a T2 és T3 által végrehajtott módosítások helyreállítandók, T1 pedig figyelmen kívül hagyható.

Semmisségi/ helyrehozó naplózás ellenőrzőpont-képzéssel

1. <T1, START>
2. <T1,A,4,5>
3. <T2, START>
4. <T1,COMMIT>
5. <T2,B,9,10>
6. **<START CKPT(T2)>**
7. <T2,C,14,15>
8. <T3,START>
9. <T3,D,19,20>
10. **<END CKPT>**
11. <T2,COMMIT>
12. <T3,COMMIT>

Ha T3 az ellenőrzőpont-képzés előtt már aktív tranzakció lett volna, akkor a naplóban a START CKPT bejegyzésben szereplő befejezetlen tranzakciók közül a legkorábban elindult T_i tranzakció $\langle T_i, \text{START} \rangle$ bejegyzéséig kellene visszakeresnünk, hogy megtaláljuk a T_i (most T2 vagy T3) semmissé teendő tevékenységeit leíró naplóbejegyzéseket. A helyrehozó lépést viszont most is elég a START CKPT bejegyzéstől végrehajtani.

KATASZTRÓFA

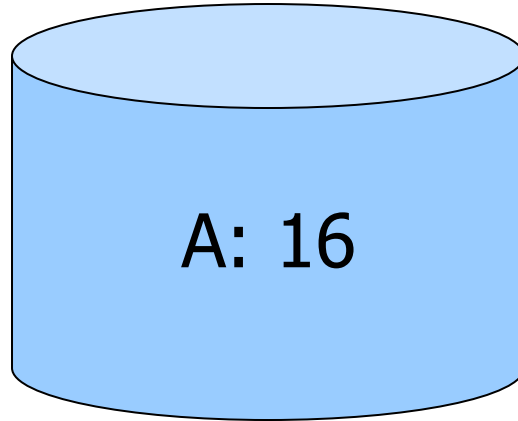
- Ekkor **T2-t befejezett**, **T3-at pedig befejezetlen** tranzakciónak kell tekintenünk.
- T2 tevékenységét helyreállítandó C értékét a lemezen 15-re írjuk; B-t már nem kell 10-re írunk a lemezen, mert tudjuk, hogy ez már lemezre került az **<END CKPT>** előtt.
- A helyreállító naplózástól eltérően **T3 hatásait semmissé tesszük**, azaz a lemezen D tartalmát 19-re írjuk.

Semmisségi/ helyrehozó naplózás ellenőrzőpont-képzéssel

1. <T1, START>
2. <T1,A,4,5>
3. <T2, START>
4. <T1,COMMIT>
5. <T2,B,9,10>
6. <START CKPT(T2)>
7. <T2,C,14,15> → KATASZTRÓFA
8. <T3,START>
9. <T3,D,19,20>
10. <END CKPT>
11. <T2,COMMIT>
12. <T3,COMMIT>

- Ha a katasztrófa az <END CKPT> bejegyzés előtt lép fel, akkor figyelmen kívül hagyjuk az utolsó **START CKPT** bejegyzést, és az előzőek szerint járunk el.

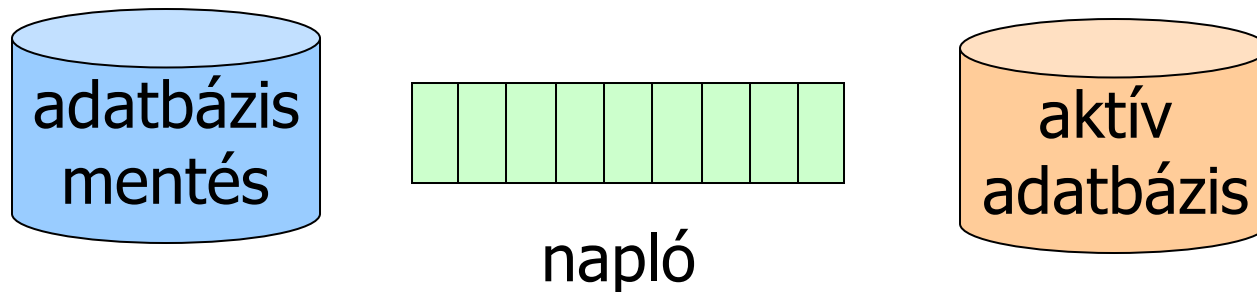
Az eszközök meghibásodásának kezelése

**Megoldás: Készítsünk másolatokat (backup - mentés)
az adatokról!**

Védelmi módszerek a lemezhibák ellen:

Adatbázis mentés + napló

Ha az aktív adatbázis megsérül,

- 1. az adatbázis visszatöltése a mentésből**
- 2. a napló redo bejegyzéseiből naprakész állapot visszaállítása**

Helyreállítás mentésekből és naplóból

- A napló használatával sokkal frissebb állapotot tudunk rekonstruálni.
- **Feltétel:** A biztonsági másolat készítése után történt adatbázis-változásokról keletkező **napló túlélte az eszköz meghibásodását**
- Visszaállítjuk a biztonsági másolatot, majd a napló felhasználásával a mentés óta történt adatbázis-változásokat át tudjuk vezetni az adatbázison.

Az adatbázist a naplóból akkor tudjuk rekonstruálni, ha:

1. a naplót tároló lemez különbözik az adatbázist tartalmazó lemez(ek)től;
2. a naplót sosem dobjuk el az ellenőrzőpont-képzést követően;
3. a napló helyrehozó vagy semmisségi/helyrehozó típusú, így az új értékeket (is) tárolja.

Probléma: A napló esetleg az adatbázisnál is gyorsabban növekedhet, így nem praktikus a naplót örökre megőrizni.

A mentések szintjei

A mentésnek két szintjét különböztetjük meg:

- **teljes mentés** (**full dump**), amikor az egész adatbázisról másolat készül;
- **növekményes mentés** (**incremental dump**), amikor az adatbázisnak csak azon elemeiről készítünk másolatot, melyek az utolsó teljes vagy növekményes mentés óta megváltoztak.

Helyreállítás: a teljes mentésből és a megfelelő növekményes mentésekből

- **A helyrehozó vagy a semmisségi/helyrehozó naplózás rendszerhiba utáni visszaállítási folyamatához hasonló módszerrel.**
- **Visszamásoljuk a teljes mentést, majd az ezt követő legkorábbi növekményes mentéstől kezdve végrehajtjuk a növekményes mentésekben tárolt változtatásokat.**

Mentés működés közben

Ha leállítjuk a rendszert, akkor nyugodtan lehet menteni.

Probléma:

- sokáig tarthat a leállítás, újraindítás
- **nem biztos, hogy egyáltalán le szabad állítani a rendszert**

Megoldás: működés közben mentünk

Példa:

- A, B, C és D értéke az archiválás kezdetekor rendre 1, 2, 3, 4.
- A mentés közben A értéke 5-re, C értéke 6-ra, B értéke 7-re módosul.
- Az adatbáziselemeket a mentéskor sorban másoljuk az archívumba.
- A mentés végére pedig **5, 7, 6, 4** az adatbázis állapota, a **mentett archívumba 1, 2, 6, 4** került, jóllehet ilyen adatbázis-állapot a mentés ideje alatt nem is fordult elő.

Lemez Mentés

A

A := 5

B

C := 6

C

B := 7

D

Mentés működés közben

1. A **<START DUMP>** bejegyzés naplóba írása.
2. A REDO vagy UNDO/REDO naplózási módnak megfelelő **ellenőrzőpont** kialakítása.
3. Az adatlemez(ek) teljes vagy növekményes **mentése**.
4. **A napló mentése**. A mentett naplórész tartalmazza legalább a 2. pontbeli ellenőrzőpont-képzés közben keletkezett naplóbejegyzéseket, melyeknek túl kell élniük az adatbázist hordozó eszköz meghibásodását.
5. **<END DUMP>** bejegyzés naplóba írása.

Megjegyzés: A mentés befejezésekor eldobhatjuk a naplónak azt a részét, amelyre nincs szükség a 2. pontban végrehajtott ellenőrzőpont-képzéshez tartozó helyreállítási folyamat szabályai szerint.

Mentés működés közben

Tegyük fel, hogy a fenti adatbázis mentés közbeni módosításait két tranzakció, **T1** (mely **A**-t és **B**-t módosította) és **T2** (mely **C**-t módosította) végezte, melyek a mentés kezdetekor aktívak voltak. **UNDO/REDO** naplózási módszert alkalmazva a mentés alatti események lehetséges naplóbejegyzései a következők:

<START DUMP>

<START CKPT(T1,T2)>

<T1,A,1,5>

<T2,C,3,6>

<T2, COMMIT>

<T1,B,2,7>

<END CKPT>

a mentés befejezése

<END DUMP>

Lemez Mentés

A

A := 5

B

C := 6

C

B := 7

D

Helyreállítás mentésből és naplóból

Tegyük fel, hogy a biztonsági mentés elkészítését követően történik katasztrófa, és a napló ezt túlélte. Az érdekesség kedvéért tegyük fel, hogy a napló katasztrófát túlélte részében **nincs** **<T1,COMMIT>** bejegyzés, **van viszont** **<T2,COMMIT>**. Az adatbázist először a biztonsági mentésből visszatöltjük, így A, B, C, D értékei rendre 1, 2, 6, 4 lesznek.

<START DUMP>

<START CKPT(T1,T2)>

<T1,A,1,5>

<T2,C,3,6>

<T2, COMMIT>

<T1,B,2,7>

<END CKPT>

a mentés befejezése

<END DUMP>

- **T2 befejezett tranzakció, helyreállítjuk azon lépés hatását, amely C értékét 6-ra módosította.**

- **T1 hatásait semmissé kell tennünk. A értékét 1-re, B értékét 2-re kell visszaállítanunk.**

Lemez Mentés

A

A := 5

B

C := 6

C

B := 7

D

Helyreállítás mentésből és naplóból

UNDO naplózást nem működik megfelelően együtt az iménti archiválási stratégiával, hiszen ott egy COMMIT T bejegyzés arról ad felvilágosítást, hogy az eredeti adatbázisban a T tranzakció által érintett adatbáziselemek értékei kiíródtak a lemezre. Ugyanakkor a biztonsági mentésben nem tudjuk, hogy egy érintett adatbáziselem a változtatás előtti értékével került elmentésre vagy az utánival. Emiatt itt, ha konzisztens állapotra szeretnénk hozni az archivált rendszert a rendszerhiba után, függetlenül attól, hogy szerepel-e COMMIT bejegyzés egy tranzakció esetén vagy sem, minden változást vissza kellene állítani.

A napló melyik részét lehet eldobni (undo/redo)?

Az Oracle naplózási és archiválási rendszere

- Rendszerhiba esetén a **helyreállítás-kezelő automatikusan aktivizálódik**, amikor az Oracle újraindul.
- A helyreállítás a *napló* (**redo log**) alapján történik. A napló olyan állományok halmaza, amelyek az adatbázis változásait tartalmazzák, akár lemezre kerültek, akár nem. Két részből áll: az **online** és az **archivált napló**ból.
- Az **online napló** kettő vagy több online naplófájlból áll.
- A naplóbejegyzések ideiglenesen az **SGA** (System Global Area) memóriapuffereiben tárolódnak, amelyeket a **Log Writer** (LGWR) háttérfolyamat folyamatosan ír ki lemezre. (Az SGA tartalmazza az adatbáziselemeket tároló puffereket is, amelyeket pedig a **Database Writer** háttérfolyamat ír lemezre.)
- Ha egy felhasználói folyamat befejezte egy tranzakció végrehajtását, akkor a **LGWR** egy **COMMIT** bejegyzést is kiír a naplóba.

Az Oracle naplózási és archiválási rendszere

- Az online **naplófájlok ciklikusan töltődnek föl**. Például ha a naplót két fájl alkotja, akkor először az elsőt írja tele a LGWR, aztán a másodikat, majd újraírja az elsőt stb. Amikor egy naplófájl megtelt, kap egy sorszámot (**log sequence number**), ami azonosítja a fájlt.
- A biztonság növelése érdekében az Oracle lehetővé teszi, hogy a **naplófájlokat több példányban letároljuk**. A **multiplexelt online naplóban** ugyanazon naplófájlok több különböző lemezen is tárolódnak, és ezek egyszerre módosulnak. Ha az egyik lemez megsérül, akkor a napló többi másolata még mindig rendelkezésre áll a helyreállításhoz.
- Lehetőség van arra, hogy a megtelt online naplófájlokat archiváljuk, mielőtt újra felhasználnánk őket. Az **archivált (offline) napló** az ilyen archivált naplófájlokból tevődik össze.

Az Oracle naplózási és archiválási rendszere

- A **naplókezelő két módban működhet**: **ARCHIVELOG** módban a rendszer minden megtelt naplófájlt archivál, mielőtt újra felhasználná, **NOARCHIVELOG** módban viszont a legrégebbi megtelt naplófájl mentés nélkül felülíródik, ha az utolsó szabad naplófájl is megtelt.
- **ARCHIVELOG** módban az adatbázis **teljesen visszaállítható rendszerhiba és eszközhiba után** is, valamint az adatbázist működés közben is lehet archiválni. Hátránya, hogy az archivált napló kezeléséhez külön adminisztrációs műveletek szükségesek.
- **NOARCHIVELOG** módban az adatbázis **csak rendszerhiba után** állítható vissza, eszközhiba esetén nem, és az adatbázist archiválni csak zárt állapotában lehet, működés közben nem. Előnye, hogy a DBA-nak nincs külön munkája, mivel nem jön létre archivált napló.
- A naplót a **LogMiner naplóelemző eszköz** segítségével analizálhatjuk, amelyet SQL alapú utasításokkal vezérelhetünk.

Az Oracle naplózási és archiválási rendszere

- A helyreállításhoz szükség van még egy **vezérlőfájlra** (control file) is, amely többek között az **adatbázis fájlszerkezetéről** és a LGWR által **éppen írt naplófájl sorszámáról** tartalmaz információkat. Az automatikus helyreállítási folyamatot a rendszer ezen vezérlőfájl alapján irányítja. Hasonlóan a naplófájlokhoz, a vezérlőfájlt is tárolhatjuk több példányban, amelyek egyszerre módosulnak. Ez a **multiplexelt vezérlőfájl**.

A rollback szegmensek és a helyreállítás folyamata

- Az Oracle az **UNDO** és a **REDO** naplózás egy **speciális keverékét** valósítja meg.
- A tranzakciók hatásainak **semmissé tételéhez** szükséges információkat a **rollback szegmensek** tartalmazzák. Minden adatbázisban van egy vagy több rollback szegmens, amely a **tranzakciók által módosított adatok régi értékeit tárolja** attól függetlenül, hogy ezek a módosítások lemezre íródtak vagy sem. A rollback szegmenseket használjuk az olvasási konzisztencia biztosítására, a tranzakciók visszagörgetésére és az adatbázis helyreállítására is.
- A rollback szegmens **rollback bejegyzésekből** áll. Egy rollback bejegyzés többek között a **megváltozott blokk azonosítóját (fájl sorszám és a fájlban belüli blokkazonosító)** és a **blokk régi értékét tárolja**. A rollback bejegyzés mindig előbb kerül a rollback szegmensbe, mint ahogy az adatbázisban megtörténik a módosítás. Az ugyanazon tranzakcióhoz tartozó bejegyzések össze vannak láncolva, így könnyen visszakereshetők, ha az adott tranzakciót vissza kell görgetni.

A rollback szegmensek és a helyreállítás folyamata

- A **rollback szegmenseket** sem a felhasználók, sem az adatbázis-adminisztrátorok nem olvashatják. Mindig a **SYS felhasználó a tulajdonosuk**, attól függetlenül, ki hozta őket létre.
- Minden rollback szegmenshez tartozik egy **tranzakciós tábla**, amely azon tranzakciók listáját tartalmazza, amelyek által végrehajtott módosításokhoz tartozó rollback bejegyzések az adott rollback szegmensben tárolódnak. Minden rollback szegmens fix számú tranzakciót tud kezelni. Ez a szám az adatblokk méretétől függ, amit viszont az operációs rendszer határoz meg. Ha explicit módon másképp nem rendelkezünk, az Oracle egyenletesen elosztja a tranzakciókat a rollback szegmensek között.

A rollback szegmensek és a helyreállítás folyamata

- Ha egy tranzakció befejeződött, akkor a rá vonatkozó **rollback bejegyzések még nem törölhetők**, mert elképzelhető, hogy még a tranzakció befejeződése előtt elindult egy olyan lekérdezés, amelyhez szükség van a módosított adatok régi értékeire. Hogy a rollback adatok minél tovább elérhetőek maradjanak, a rollback szegmensbe a bejegyzések sorban egymás után kerülnek be. Amikor megtelik a szegmens, akkor **az Oracle az elejétől kezdi újra feltölteni**. Előfordulhat, hogy egy sokáig futó tranzakció miatt nem írható felül a szegmens eleje, ilyenkor a szegmenst ki kell bővíteni.
- Amikor létrehozunk egy adatbázist, **automatikusan létrejön egy SYSTEM nevű rollback szegmens** is a SYSTEM táblaterületen. Ez nem törölhető. Erre a szegmensre mindig szükség van, akár létrehozunk további rollback szegmenseket, akár nem. Ha több rollback szegmensünk van, akkor a SYSTEM nevűt az Oracle csak speciális rendszertranzakciókra próbálja használni, a felhasználói tranzakciókat pedig szétosztja a többi rollback szegmens között. Ha viszont túl sok felhasználói tranzakció fut egyszerre, akkor a SYSTEM szegmenst is használni fogja erre a célra.

A rollback szegmensek és a helyreállítás folyamata

- **Naplózás naplózása:** Amikor egy rollback bejegyzés a rollback szegmensbe kerül, a naplóban erről is készül egy naplóbejegyzés, hiszen a rollback szegmensek (más szegmensekhez hasonlóan) az adatbázis részét képezik.
 - A helyreállítás szempontjából nagyon fontos a módosításoknak ez a **kétszeres feljegyzése**.
1. Ha rendszerhiba történik, először a napló alapján visszaállításra kerül az **adatbázisnak a rendszerhiba bekövetkezése előtti állapota**, amely inkonzisztens is lehet. Ez a folyamat a **rolling forward**.
 2. A helyreállítás folyamán a **rollback szegmens is visszaállítódik**, amiben az aktív tranzakciók által végrehajtott tevékenységek semmissé tételéhez szükséges információk találhatóak. Ezek alapján ezután minden aktív tranzakcióra végrehajtódik egy **ROLLBACK** utasítás. Ez a **rolling back** folyamat.

Az archiválás folyamata

- Az eszközhibák okozta problémák megoldására az Oracle is használja az **archiválást**.
- A **teljes mentés** az adatbázishoz tartozó adatfájlok, az online naplófájlok és az adatbázis vezérlőfájljának operációsrendszer-szintű mentését jelenti.
- **Részleges mentés** esetén az adatbázisnak csak egy részét mentjük, például az egy táblaterülethez tartozó adatfájlokat vagy csak a vezérlőfájlt. A részleges mentésnek csak akkor van értelme, ha a naplózás **ARCHIVELOG módban** történik. Ilyenkor a naplót felesleges újra archiválni.
- A mentés lehet **teljes** és **növekményes** is.
- Ha az adatbázist konzisztens állapotában archiváltuk, akkor **konzisztens mentésről** beszélünk. A konzisztens mentésből az adatbázist egyszerűen visszamásolhatjuk, nincs szükség a napló alapján történő helyreállításra.
- Lehetőség van az adatbázist egy régebbi mentésből visszaállítani, majd csak néhány naplóbejegyzést figyelembe véve az adatbázist egy meghatározott időpontbeli állapotába visszavinni. Ezt **nem teljes helyreállításnak** (incomplete recovery) nevezzük.